

О. М. Білотіл,
здобувач науково-дослідної лабораторії з управління у сфері цивільного захисту
науково-дослідного центру, Національний університет цивільного захисту України, м. Харків

ОЦІНКА СТАНУ КОМПЛЕКСНОЇ ДЕРЖАВНОЇ ПОЛІТИКИ У СФЕРІ ТУРИЗМУ ТА КУРОРТІВ НА ПРИКЛАДІ ТУРИСТИЧНОЇ ІНДУСТРІЇ ПРИЧОРНОМОРСЬКОГО РЕГІОНУ УКРАЇНИ

O. Bilotil,
applicant of laboratory on management in sphere of civil protection
of the research center of National University of Civil Protection of Ukraine

ESTIMATION OF CONDITION OF COMPLEX STATE POLICY IN THE SPHERE OF TOURISM
AND RESORTS ON UKRAINIAN BLACK SEA REGION TOURIST INDUSTRY EXAMPLE

У статті здійснено оцінку рівня критичності складових комплексної державної політики у сфері туризму та курортів стосовно їх впливу на розвиток туристичної індустрії Причорноморського регіону України за допомогою методу експертних оцінок.

An estimation of criticality level of components of the complex state policy in sphere of tourism and resorts concerning their influence on Ukrainian Black Sea region tourist industry development by means of expert estimations method is carried out in the article.

Ключові слова: комплексна державна політика, сфера туризму та курортів, Причорноморський регіон України, туристична індустрія, рівень критичності.

Key words: complex state policy, sphere of tourism and resorts, Ukrainian Black Sea region, tourist industry, criticality level.

ПОСТАНОВКА ПРОБЛЕМИ

На сучасному етапі суттєве підвищення ролі туристичної індустрії обумовлює розвиток відповідної конкуренції між державами на світовому рівні. Відповідно в межах державної туристичної політики країн світу спостерігається інтенсифікація розвитку туристичної індустрії з боку урядів через впровадження різнохарактерних державних програм підтримки, створення сприятливого інвестиційного клімату, формування позитивного іміджу країни та

її регіонів. Все це підтверджує актуальність обраної теми дослідження.

АНАЛІЗ ОСТАННІХ ДОСЛІДЖЕНЬ І ПУБЛІКАЦІЙ

Дослідженню державної туристичної політики присвятили свої наукові напрацювання такі вчені, як: А. Парфіненко, Н. Гостева, Н. Антонюк, Ю. Занько та ін. Проте недостатньо уваги приділяється оцінці сучасного стану комплексної державної туристичної політики з

Таблиця 1. Значення рівня критичності складових комплексної державної політики у сфері туризму та курортів стосовно розвитку туристичної індустрії Причорноморського регіону України за даними опитування експертів

№ п/п	Найменування складової комплексної державної політики у сфері туризму та курортів	Експерт				
		А	Б	В	Г	Д
1	Політика у сфері підприємництва	0,7	0,15	0,15	0,5	0,4
2	Політика ліцензування та стандартизації	0,8	0,8	0,6	0,98	0,75
3	Політика у сфері зайнятості	0,5	0,6	0,4	0,3	0,45
4	Науково-освітня політика	0,1	0,05	0,05	0,05	0,05
5	Інноваційна політика	0,5	0,4	0,3	0,25	0,45
6	Інвестиційна політика	0,5	0,9	0,6	0,25	0,3
7	Інфраструктурна політика	0,7	0,15	0,15	0,5	0,4
8	Політика територіального розвитку	0,3	0,5	0,55	0,45	0,6
9	Екологічна політика	0,95	0,8	0,9	0,75	0,85
10	Політика євроінтеграції туризму	0,6	0,3	0,8	0,5	0,4
11	Політика контролю та безпеки в туризмі	0,98	0,95	0,98	0,99	0,9

точки зору її впливу на розвиток туристичної індустрії Причорноморського регіону України в нинішніх умовах.

МЕТА СТАТТІ

Виходячи з вищенаведеного, метою статті є оцінка сучасного стану комплексної державної політики у сфері туризму та курортів на прикладі туристичної індустрії Причорноморського регіону України.

Для досягнення поставленої мети в роботі потрібно поставити та вирішити такі завдання:

— обґрунтувати вибір методу оцінки сучасного стану комплексної державної політики у сфері туризму та курортів на прикладі туристичної індустрії Причорноморського регіону України;

— виявити рівень критичності складових комплексної державної політики у сфері туризму та курортів відносно їх негативного впливу на розвиток туристичної індустрії зазначеної території.

ВИКЛАД ОСНОВНОГО МАТЕРІАЛУ

Оцінку сучасного стану державної політики у сфері туризму та курортів на прикладі туристичної індустрії

Причорноморського регіону України в даній роботі пропонується виконувати за допомогою методу експертних оцінок.

Частіше за все метод експертних оцінок використовується при недостатній кількості інформації або при визначенні ступеня критичності стану об'єкту дослідження, який не має аналогів, що, в свою чергу, не дає можливості аналізувати минулі показники.

Сутність використання даного методу для виявлення ступеня критичності стану складових комплексної державної політики у сфері туризму та курортів полягає в тому, що експерти здійснюють аналіз рівня їх ризикованості з точки зору впливу на розвиток туристичної індустрії Причорноморського регіону України за допомогою бальних оцінок.

У загальному випадку середній рівень компетентності експертів залежить від ступеня їх кваліфікації, яка, в свою чергу, оцінюється за допомогою індивідуальних значень компетентності, величина яких визначається власне експертами. Відповідно середній рівень компетентності визначеного експерта розраховується як се-

Таблиця 2. Ранжовані середньозважені рівні критичності складових комплексної державної політики у сфері туризму та курортів для розвитку туристичної індустрії та відповідна оцінка рівня їх критичності

Найменування складової комплексної державної політики у сфері туризму та курортів	Середньозважена величина критичності стосовно розвитку туристичної індустрії	Висновок про рівень критичності стосовно розвитку туристичної індустрії
Політика контролю та безпеки в туризмі	0,96	Критичний рівень
Екологічна політика	0,85	Критичний рівень
Політика ліцензування та стандартизації	0,78	Критичний рівень
Політика євроінтеграції туризму	0,52	Передкритичний стан
Інвестиційна політика	0,5	Ситуація невизначеності
Інноваційна політика	0,38	Нестійкий стан
Політика територіального розвитку	0,45	Нестійкий стан
Політика у сфері зайнятості	0,45	Нестійкий стан
Політика у сфері підприємництва	0,38	Нестійкий стан
Інфраструктурна політика	0,38	Нестійкий стан
Науково-освітня політика	0,06	Нормальний рівень

редньоарифметична величина з індивідуальних значень даного показника.

Обробка результатів експертного опитування полягає у визначенні показників критичності стану комплексної державної політики у сфері туризму та курортів стосовно розвитку туристичної індустрії Причорноморського регіону України. Дані індикатори традиційно розраховуються також як середньозважені величини.

У роботі було вирішено опитати п'ятьох експертів — представників Управління культури і туризму, національностей та релігій Одеської обласної державної адміністрації, управління культури Херсонської обласної державної адміністрації та управління культури Миколаївської обласної державної адміністрації.

По-перше, експерти оцінили компетентність один одного. Далі було проведено опитування експертів щодо вірогідного рівня критичності складових комплексної державної політики у сфері туризму та курортів стосовно розвитку туристичної індустрії Причорноморського регіону України. Процедура оцінювання здійснювалася за десятибальною шкалою. Результати опитування відображено в таблиці 1.

На основі даних таблиці 1 було визначено середньозважені величини критичності стану складових комплексної державної політики у сфері туризму та курортів стосовно розвитку туристичної індустрії Причорноморського регіону України.

Відповідні ранжовані середньозважені рівні критичності складових комплексної державної політики у сфері туризму та курортів стосовно розвитку туристичної індустрії Причорноморського регіону України наведені в таблиці 2.

З проведених досліджень видно, що найбільш проблемними для комплексної державної політики у сфері туризму та курортів з точки зору гальмування розвитку туристичної індустрії є такі її складові:

- політика контролю та безпеки в туризмі;
- екологічна політика;
- політика ліцензування і стандартизації.

Що стосується політики євроінтеграції туризму Причорноморського регіону України, то вона знаходиться у передкритичному стані внаслідок політичної ситуації в країні, хоча значення середньозваженої величини її критичності є близьким до нестійкого стану. Відповідно у цьому ж нестійкому стані знаходяться й такі складові комплексної державної політики у сфері туризму та курортів: інвестиційна політика, політика територіального розвитку та політика у сфері зайнятості, які на пряму залежать від політики євроінтеграції туризму.

Виходячи з того, що інноваційна політика цілком залежить від інвестиційної політики, та, в свою чергу, впливає на політику у сфері підприємництва та інфраструктурну політику, зазначені складові комплексної державної політики у сфері туризму та курортів також знаходяться у нестійкому стані. Це обумовлено тими обставинами, що тільки за наявності достатньої кількості інвестицій можливо впровадити новітні технології на підприємствах туристичної індустрії і, тим самим, підвищити загальний рівень розвиненості їх підприємницької діяльності.

Що стосується науково-освітньої політики, то, за результатами експертного оцінювання, вона знаходиться на нормальному рівні безпеки.

ВИСНОВКИ З ДАНОГО ДОСЛІДЖЕННЯ І ПЕРСПЕКТИВИ ПОДАЛЬШИХ РОЗВІДОК У ЦЬОМУ НАПРЯМІ

Таким чином, за результатами проведеного дослідження можна побачити, що, незважаючи на наявність існуючої державної підтримки політики у сфері туризму та курортів Причорноморського регіону України, стан її складових все одно залишається не досить сприятливим для ефективного розвитку туристичної індустрії зазначеної території. Виходячи з цього, в роботі пропонується збільшити рівень асигнувань на державну інвестиційну політику з метою використання можливості здійснення державної підтримки стратегії розвитку державного управління в туристичній індустрії Причорноморського регіону України шляхом створення сприятливих умов для приватних підприємств та осіб для вкладання фінансових ресурсів в реалізацію регіональних програм туристичної індустрії Причорноморського регіону України. Зокрема, залучення коштів іноземних інвесторів сприятиме розвитку інноваційної політики, яка, в свою чергу, дозволить розвивати всі інші складові комплексної державної політики у сфері туризму та курортів Причорноморського регіону України.

Література:

1. Антонюк Н. Державна політика України у сфері туризму: досвід і проблеми реалізації / Н. Антонюк, Ю. Занько // Вісник Львівського університету. Серія міжнародні відносини. — 2008. — Вип.24. — С. 7—12.
2. Гостєва Н.П. Механізми реалізації державної політики в галузі туризму / Н.П. Гостєва // Науково-виробничий журнал "Держава та регіони". Серія: Державне управління. — 2009. — №3. — С. 27—32.
3. Парфіненко А.Ю. Сучасний стан та стратегічні пріоритети розвитку туристичної політики України / А.Ю. Парфіненко // Вісник Харківського національного університету імені В.Н. Каразіна. Серія "Міжнародні відносини. Економіка. Країнознавство. Туризм". — 2013. — №1086. — С. 156—163.

References:

1. Antonyuk, N. (2008), "State policy in the sphere of tourism: experience and problems of realization", *Visnik Lvivskogo universitetu. Seriya mizhnarodni vidnosini*, vol. 24, pp. 7—12.
  2. Parfinenko, A. Yu. (2013), "Current state and strategic priorities of of Ukrainian tourist policy development", *Visnik Harkivskogo natsionalnogo universitetu imeni V. N. Karazina. Seriya "Mizhnarodni vidnosini. Ekonomika. Krayinoznavstvo. Turizm"*, vol. 1086, pp. 156—163.
  3. Gosteva, N.P. (2009), "Mechanisms of realization of the state policy in the field of tourism", *Naukovovirobnichiy zhurnal "Derzhava ta regioni"*. Seriya: Derzhavne upravlinnya, vol. 3, pp. 27—32.
- Стаття надійшла до редакції 01.09.2015 р.*